

De overgang naar een nieuwe pensioenregeling

Position paper Achmea Gepensioneerden Vereniging (AGV)

10 juni 2024 Commissie Pensioen AGV

In dit position paper staat hoe de AGV naar een nieuwe pensioenregeling op basis van de nieuwe pensioenwet kijkt. Wij hebben ons standpunt in 10 hoofdpunten voor u samengevat. In het position paper leggen we uit waarom deze punten voor ons belangrijk zijn.

1. **Risicopreferentieonderzoek:** in het nieuwe systeem kan de uitkering omhoog, maar ook omlaag gaan. Hoe gepensioneerden kijken naar het risico van verlaging is in 2021 onderzocht. Dat is op het moment van de overgang al meer dan 5 jaar geleden. De AGV vindt daarom dat er een nieuw Risicopreferentieonderzoek moet plaatsvinden.
2. **Ambitie:** de AGV vindt dat sociale partners moeten aangeven wat het ambitieniveau voor de nieuwe regeling is: hoe gaat de nieuwe regeling, ook in de uitkeringsfase, zorgen voor een koopkrachtig pensioen?
3. **Koopkrachtbehoud** betekent dat er in de beleggingen risico genomen moet worden. Wij vragen duidelijkheid over de uitgangspunten die sociale partners hiervoor meegeven aan het pensioenfonds. Ook dienen zij de gehanteerde uitgangspunten m.b.t. risico bereidheid van de gepensioneerden aan te geven. Daarnaast is er een verband tussen de hoogte van de pensioenuitkering bij de start en de kans op koopkrachtbehoud later. Welke visie hebben sociale partners hierop?
4. De AGV ziet een **collectieve uitkeringsfase:** alle gepensioneerden dragen onderling de risico's en plussen en minnen, als best passende uitwerking.
5. De **risicodelingsreserve** vullen de gepensioneerden bij de start en bij inkoop in de collectieve uitkeringsfase. De reserve wordt uitsluitend voor het collectief gebruikt. De voorkeursmethode is om de uitkeringen te beschermen.
6. **Spreads van pensioenverlagingen** biedt ook bescherming van de uitkeringen tegen plotselinge verlaging. De risicodelingsreserve kan daardoor lager zijn. AGV is voorstander van spreiding mits de spreidingsperiode beperkt is tot 3 jaar.
7. Bij het invaren volgens de standaardmethode zijn wij voor het in één keer toekennen van de buffer aan de gepensioneerden. **Geen spreiding bij invaren**, tenzij aangetoond kan worden dat ook dat een evenwichtig resultaat oplevert.
8. De AGV is bereid mee te denken over een andere en specifieke verdeling van het vermogen op transitiedatum. Dan hebben het **vullen van de risicodelingsreserve** en het goedmaken van de **indexatieachterstand** uit het verleden, **de hoogste prioriteit**.
9. Het huidige pensioenvermogen is bedoeld om de huidige pensioenen zeker te stellen en niet om daar mogelijke premies in de toekomst uit te financieren. **Compensatie ten gevolge van**

het vervallen van de doorsneesystematiek kan niet uit het vermogen van de gepensioneerden worden gefinancierd.

10. In het transitieplan zullen wettelijk voorgeschreven berekeningen worden opgenomen. Deze zijn vaak erg rooskleurig in de aannames of uitkomsten. **Een kritische houding, ook van sociale partners, ten opzichte van deze modelberekeningen, is nodig.** Deze kritische houding zien wij graag terug in het transitieplan.

1. Inleiding

De nieuwe pensioenwet is ingegaan¹. De wet geeft de kaders aan voor een nieuwe pensioenregeling. Achmea en de vakbonden bij Achmea (hierna 'sociale partners') werken deze wet uit in een nieuwe pensioenregeling.

In een 'transitieplan' worden alle afspraken vastgelegd. De sociale partners hebben aangegeven de nieuwe regeling per 1 januari 2027 te willen starten. De sociale partners hebben ook uitgesproken dat zij voorstander zijn van het daadwerkelijk omzetten van alle pensioenen naar de nieuwe regeling per die datum.

Achmea maakte in maart van dit jaar bekend dat sociale partners overeenstemming hebben bereikt, dat de flexibele premiereregeling de basis voor de nieuwe pensioenregeling wordt.

Ook bij het pensioenfonds SBZ Pensioen, waar veel pensioenen van (ex)-Achmea medewerkers lopen, koerst op invoering van de flexibele premiereregeling.

In deze nieuwe versie van onze position paper gaan we uit van deze keuzes.

Wat houdt de nieuwe pensioenwet in?

De belangrijkste verandering voor ons is, dat in het huidige stelsel voor de gepensioneerden een uitkering wordt beloofd terwijl in het nieuwe stelsel een persoonlijk pensioenvermogen voor de gepensioneerden wordt aangehouden. Jaarlijks wordt op basis van dit persoonlijk pensioenvermogen de pensioenuitkering voor het komend jaar berekend. Deze uitkering staat niet vast, maar kan verhoogd of verlaagd worden. De uitkering is, net zoals nu, levenslang.

De pensioenen worden in het nieuwe systeem veel meer afhankelijk van beleggingsresultaten. Maar ook nu spelen beleggingen een rol en kunnen pensioenen verhoogd (indexatie) of verlaagd (gekort) worden. Met een buffer worden de pensioenen beschermd. In het nieuwe stelsel is de afhankelijkheid van de beleggingen wel veel groter en het pensioen meer onzeker. Daartegenover staat dat bij de overgang een deel van de buffer uit het huidige systeem beschikbaar komt.

Onder de nieuwe wet verandert de pensioenregeling. De nieuwe regeling gaat vanaf het moment van invoering gelden voor alle deelnemers van het pensioenfonds dus ook voor de gepensioneerden.

Een laatste belangrijke wijziging door de nieuwe wet gaat over het afschaffen van de zogenaamde doorsneesystematiek bij de opbouw van nieuwe pensioenen.

De Achmea Gepensioneerden Vereniging (hierna 'AGV') komt op voor de belangen van al de gepensioneerden van Achmea. De AGV zal gebruik maken van het hoorrecht over de inhoud van het transitieplan. Als alles bij de sociale partners volgens plan verloopt, krijgt de AGV in het laatste kwartaal van 2024 het transitieplan met alle cijfermatige onderbouwing en uitleg. Achmea heeft

¹ In de politiek is discussie over de invoering van de wet. Op de uitkomst kunnen wij niet vooruitlopen.

toegezegd om tussentijds informatie te geven over de voortgang en inzicht te geven in concepten van het transitieplan.

Ook de gepensioneerden die bij SBZ Pensioen hun pensioen krijgen, kunnen worden geraakt door de invoering van de nieuwe wet en de nieuwe pensioenregeling. Dit is afhankelijk van het besluit om deze pensioenen wel of niet in te varen. Dit besluit moet worden genomen door Achmea, als rechtsopvolger van de zorgbedrijven die in Achmea zijn opgegaan. Er zal een transitieplan moeten komen over deze overgang. De AGV zal bij Achmea het hoorrecht over dit transitieplan en de besluitvorming m.b.t. invaren voor deze groep gepensioneerden uitoefenen. De overgang bij SBZ Pensioen is gepland voor 1 juli 2026.

In dit position paper geven wij aan met welke uitgangspunten de AGV de voorstellen van sociale partners, zowel bij het Pensioenfonds Achmea als bij SBZ Pensioen, zal beoordelen.²

Rol pensioenfonds

Bij de uitwerking van de nieuwe pensioenregeling, ligt het voortouw bij Achmea en de bonden. Zij geven de uitgangspunten voor de toekomstige regeling. Het pensioenfonds heeft een zeer grote rol bij de uitwerking. Veel onderdelen van hoe de regeling er precies zal uitzien, zijn de verantwoordelijkheid van het pensioenfonds (bijlage 3). De invulling kan grote gevolgen hebben voor de pensioenen in de toekomst. In dit position paper behandelen we daarom deze belangrijke onderdelen ook. Het position paper zullen wij aan het bestuur en verantwoordingsorgaan van het pensioenfonds Achmea en SBZ Pensioen toesturen met het verzoek om met onze inbreng rekening te houden. Wij zien graag, dat sociale partners de punten die wij aan het pensioenfonds meegeven, steunen.

Gepensioneerden met een verzekerd pensioen bij Achmea

Er is een aantal gepensioneerden bij Achmea met een pensioen dat ondergebracht is bij een verzekeraar, zoals Achmea Pensioen & Leven. Deze verzekerde pensioenen vallen niet onder de werking van de nieuwe wet en deze verzekerde regelingen veranderen niet. Zij vallen niet onder het hoorrecht van de AGV.

2. Inbreng van onze leden: klankbordgroep

In september 2023 hebben we een eerste versie van dit position paper gemaakt. Dit document is besproken in het Kernbestuur van de AGV op 14 september 2023. In de afgelopen maanden hebben we leden en andere betrokkenen de gelegenheid gegeven hierover vragen te stellen en opmerkingen te maken. Veel daarvan is in de nieuwe versie verwerkt. Om er zeker van te zijn dat we op het goede spoor zitten, is er een klankbordgroep opgericht. Deze bestaat uit 15 leden uit de 7 AGV locaties en enkele andere betrokken leden uit onze achterban. Deze klankbordgroep is 14 december 2023 bij elkaar geweest. Aan de hand van stellingen zijn belangrijke punten uit dit position paper besproken. De resultaten zijn verwerkt.

In de eerste maanden van 2024 is de Commissie Pensioen bij alle locaties van de AGV langsgegaan, om informatie te geven over de stand van zaken en heeft ook daar weer input gekregen. In de bijeenkomsten is door de leden steun uitgesproken voor de aanpak en koers van de AGV.

In het najaar van 2024 zullen wij de Klankbordgroep opnieuw bijeenroepen. Dan bespreken we de concrete voorstellen van Achmea en onze voorgenomen reactie daar op.

² Dit position paper is opgesteld door de Commissie Pensioen. Daarvoor is een voorbeeld van de Koepel Gepensioneerden gebruikt. Het document is op maat gemaakt met ondersteuning van adviesbureau Sprenkels. Van een aantal personen uit onze achterban is commentaar ontvangen en verwerkt. Ook is de inbreng van de klankbordgroep meegenomen.

3. De AGV uitgangspunten

Wij willen dat de nieuwe regeling zoveel mogelijk aansluit bij de doelstelling van de pensioenregeling zoals die ooit voor Achmea is opgezet. De ambitie is een pensioen met behoud van koopkracht, met een beperkt risico en binnen een collectief waarin solidariteit bereikt wordt. We realiseren ons dat (ook) in de toekomst de koopkracht van pensioenen sterk afhangt van aan de ene kant prijsstijgingen en aan de andere kant welke beleggingsresultaten gehaald kunnen worden om pensioenen te verhogen. Een beperkt risico in de beleggingen zorgt voor veiligheid. Het betekent ook dat de kans op beleggingswinsten waarmee de pensioenen kunnen stijgen, afneemt. Het gaat in onze ogen om het vinden van een goed evenwicht.

In 2021 is er een onderzoek geweest van het Pensioenfonds Achmea naar de mate waarin deelnemers risico willen lopen over hun pensioen (Risicobereidheidsonderzoek).

De AGV vindt dat er een nieuw onderzoek moet plaatsvinden, voordat de nieuwe regeling ingaat. Daar hebben we de volgende argumenten voor:

- Aanbevolen wordt om een dergelijk onderzoek om de vijf jaar te houden met het oog op actualiteit. Deze termijn is verstreken op het geplande moment van invoering van de nieuwe regeling. Resultaten uit een nieuw onderzoek kunnen nog meegenomen worden in de definitieve vormgeving van de regeling door het Pensioenfonds.
- Er zijn nieuwe eisen vanuit de regelgeving van de AFM aan het onderzoek. Daar aan voldoet het onderzoek uit 2021 niet.
- Het onderzoek moet bestaan uit een onderdeel m.b.t. risicobereidheid en daarnaast een onderdeel over de tolerantie van de doelgroepen m.b.t. verlaging van de uitkering. Dat is in het bestaande onderzoek zeer beperkt opgenomen. In de flexibele premiereregeling is de optie voor een vaste uitkering opgenomen. Dit maakt een actueel Risicopreferentie-onderzoek extra belangrijk. Het pensioenfonds is verantwoordelijk voor het houden van zo'n onderzoek. Wij pleiten ervoor om een nieuw onderzoek te houden.

Voor het omzetten van de pensioenen van het huidige systeem naar het nieuwe systeem geldt voor ons dat de pensioenuitkeringen na de transitie tenminste 'gelijkwaardig' moeten zijn aan die voor de transitie. De pensioenen worden in het nieuwe stelsel minder zeker. Een hogere startuitkering zou dit effect ons inziens moeten compenseren, daarom spreken we over 'gelijkwaardig'. En verder betekent dat, dat gemiste indexaties van afgelopen jaren eerst gecompenseerd moeten worden.

Bij het omzetten van de pensioenen naar het nieuwe systeem wordt het hele vermogen van het pensioenfonds toegedeeld. Dit wordt invaren genoemd. Voor de AGV is het heel belangrijk dat het vermogen dat er nu voor de gepensioneerden is, ook voor de gepensioneerden in de nieuwe situatie wordt gebruikt.

Hoe het pensioen geregeld wordt, is voor iedereen nieuw. Het pensioen in het nieuwe systeem is minder zeker. Daarom vinden wij het extra belangrijk dat aandacht besteed wordt aan het wegnemen van zorgen over dit nieuwe systeem en de overgang, volgens het aloude motto: Achmea ontzorgt.

Samengevat:

- Een koopkrachtig pensioen³;

³ Sociale partners moeten met cijfers aantonen in welke mate koopkracht gerealiseerd kan worden. In bijlage 1 leggen we uit wat wij onder koopkrachtig verstaan en aan welke eisen de uitleg van sociale partners moet voldoen.

- Beperking van de kans op pensioenverlagingen;
- Het vermogen voor gepensioneerden in de oude regeling wordt gebruikt voor de pensioenen in de nieuwe regeling;
- Gepensioneerden worden ook in de nieuwe regeling 'ontzorgd'.

4. De toekomstige regeling voor de pensioenen

Achmea en bonden hebben voor de flexibele premiereregeling met een risicodelingsreserve gekozen. Wij richten ons in dit position paper op de belangrijkste onderdelen die uitgewerkt moeten worden.

Ambitie en koopkracht

De oorspronkelijke doelstelling van de nieuwe pensioenwet is een koopkrachtig pensioen. Dat zou dan ook de doelstelling van sociale partners bij Achmea moeten zijn. De AGV vraagt van sociale partners duidelijkheid over de ambitie van de nieuwe regeling met name voor de uitkeringsfase. Een lagere ambitie ten opzichte van de huidige regeling zou een verslechtering zijn.

Met ambitie bedoelen we dat duidelijk wordt gemaakt:

- Wat is het percentage van het gemiddeld loon van het pensioen (vervangingsratio) waar de nieuwe regeling op gericht is?
- Welke mate van schommeling van de pensioenuitkeringen (volatiliteit) wordt in de nieuwe regeling toegestaan?
- In welke mate kan, in de bedoelde opzet, de pensioenuitkering de prijsstijgingen in de komende jaren volgen?
- Bij een lagere pensioenuitkering bij de start, is de kans op pensioenverhogingen en dus het kunnen compenseren van de prijsstijgingen groter. Wat is het uitgangspunt voor de pensioenuitkering bij de start?

Keuzemogelijkheid: vaste uitkering

Een belangrijk onderdeel van de flexibele premiereregeling is, dat voor alle gepensioneerden, ook de huidige gepensioneerden, er een keuze is voor een vaste uitkering. Vanuit onze uitgangspunten vinden wij het bieden van de keuze voor een vaste uitkering een belangrijk punt van de flexibele premiereregeling. Vooral voor de gepensioneerden die aangeven geen verlaging van het pensioen te kunnen opvangen. Bij de communicatie over deze keuze moet wel duidelijk gemaakt worden dat er dan ook geen pensioenverhogingen zullen zijn om prijsstijgingen te compenseren. Een vaste uitkering met een jaarlijkse vaste stijging kan dan wellicht een oplossing zijn. Daarbij is het van belang op te merken dat nu nog niet duidelijk is of deze vaste uitkering met jaarlijkse stijging in de markt door verzekeraars wordt aangeboden. En of de startuitkering dan gelijk is aan de huidige pensioenuitkering.

Het pensioenfonds kan ook besluiten zelf een vaste uitkering aan te bieden. Het pensioenfonds moet de deelnemer in elk geval van goede informatie voorzien over wat zijn mogelijkheden en rechten zijn.

De Commissie Pensioen wil graag met de beide fondsen meedenken over hoe dit aanbod, en vooral de communicatie hierover, vorm gaat krijgen.

Beperking pensioenverlagingen: reservevorming en spreiding

In een nieuwe regeling zijn er mogelijkheden om de gevolgen van slechte beleggingsresultaten op te vangen. Er kan hiervoor een reserve worden aangehouden. Ook is het mogelijk om verlagingen te

spreiden. Sociale partners hebben er voor gekozen een risicodelingsreserve in te richten. De uitwerking daarvan zullen wij nog moeten beoordelen.

Risicodelingsreserve: Plussen en minnen in de beleggingen en positieve of negatieve resultaten van sterfte of vergrijzing hebben gevolgen voor de pensioenuitkeringen. Wij zijn blij dat er gekozen is om hiervoor een reserve aan te leggen. De AGV is van mening dat alle plussen en minnen in het collectief van gepensioneerden moeten worden gedeeld. Daardoor is er geen vermenging van risico's met risico's van de andere deelnemer groepen. De gepensioneerden zorgen daarom ook voor de vulling van de reserve. Bij de start, uit het vermogen, en bij inkoop in het uitkeringscollectief. Het gebruik van de reserve kan op twee manieren ingevuld worden. De reserve wordt benut om alleen de uitkering van dat jaar aan te vullen (de zogenaamde Ortec methode), de andere mogelijkheid is, dat het persoonlijk pensioenvermogen wordt aangevuld, wat op de lange termijn bescherming biedt. De eerste methode heeft onze voorkeur. De reserve kan dan beperkt zijn in omvang terwijl de bescherming op langere termijn volgens deskundigen nog steeds voldoende is.

In het transitieplan zien wij graag terug hoe sociale partners kijken naar het doel en de opzet van de risicodelingsreserve. Ook van het pensioenfonds vernemen wij graag hoe ze de invulling van de reserve zien.

Hoogte van de reserve: Doel en opzet van de reserve zijn nodig om de hoogte van de reserve te bepalen. Sociale partners kunnen op grond daarvan ook bepalen welke eerste vulling van de reserve bij de overgang nodig is. Deze uitkomst is, in samenhang met doel en opzet van de reserve, een essentieel onderdeel van de transitie en de nieuwe regeling. Wij vinden het daarom zeer belangrijk hierover mee te kunnen denken.

Spreiden: Ons uitgangspunt is pensioenverlagingen zoveel mogelijk te beperken. Er is de mogelijkheid om pensioenverlagingen over meerdere jaren te spreiden. Dan worden ook pensioenverhogingen gespreid. De AGV ziet voor- en nadelen aan het spreiden. Er is al een beschermend effect van de risicodelingsreserve. Daar staat tegenover dat door het spreiden, de reserve minder hoog hoeft te zijn. We gaan over de invoering van spreiden graag in overleg met sociale partners en pensioenfonds. Als het instrument 'spreiden' wordt ingevoerd, is een beperkte termijn van 3 jaar in onze ogen een passende oplossing.

Rol pensioenfonds: het pensioenfonds zal nog een aantal keuzes maken over de actuariële grondslagen. Ook deze kunnen helpen om de risico's voor de pensioenen te beperken. In bijlage 3 gaan wij daar dieper op in.

Collectieve uitkeringsfase

Bij de flexibele premiereregeling is het mogelijk om de gepensioneerden in een apart collectief onder te brengen. Pensioenverhogingen of verlagingen zijn in procenten voor alle gepensioneerden in dat collectief gelijk, zoals dat ook nu het geval is.

Wij zijn voorstander van een dergelijke 'collectieve uitkeringsfase' bij het inrichten van de nieuwe pensioenregeling. Een collectieve uitkeringsfase waarin de gepensioneerden alle plussen en minnen⁴ in de groep delen. Met de risicodelingsreserve en spreiding van resultaten uitsluitend voor dit collectief als veiligheid.

Bij het inrichten van een collectieve uitkeringsfase, verwachten wij dat ook de kostentoerekening bij het pensioenfonds inzichtelijk is.

⁴ Behalve beleggingsresultaten gaat het hier ook over meer of minder sterfte in de groep en vergrijzing.

Achmea ontzorgt

Wij benadrukken het grote belang dat deelnemers en gepensioneerden zoveel mogelijk ontzorgd worden, net zoals dat in de huidige pensioenregeling het geval is. Hierbij past een pensioenregeling die zo eenvoudig als mogelijk is en collectief voor alle deelnemers is geregeld.

Vorming van een reserve, uitsluitend voor de gepensioneerden, draagt verder bij aan de doelstelling van het zoveel mogelijk ontzorgen van deelnemers door de pensioenen zoveel mogelijk te stabiliseren.

Wij beoordelen de regeling natuurlijk vooral op de gevolgen voor de gepensioneerden. Maar wij zien ook dat de veranderingen in de regeling voor pensioenen, gevolgen hebben voor werknemers die nog met pensioen zullen gaan. Daarbij is er bij de flexibele premiereregeling de mogelijkheid om voordat de pensioendatum aanbreekt, zich in het uitkeringscollectief in te kopen. Dit draagt bij aan de reservevorming in dit collectief. Het betekent wel een communicatie-opgave om deze keuze al geruime tijd voor de pensioendatum voor de werknemer inzichtelijk te maken.

Een ander element van ontzorgen betreft de vaste uitkering. In het Risicobereidheidsonderzoek uit 2021 blijkt dat veel gepensioneerden aangeven geen verlaging van hun pensioen te kunnen dragen. Dan is het kunnen maken van een keuze tussen een vaste of flexibele uitkering voor gepensioneerden van belang. Dit werd bevestigd in ons gesprek met de klankbordgroep. Uitleg over de voordelen en nadelen van deze keuzemogelijkheid is daarbij van groot belang. Een nieuw Risicopreferentie-onderzoek kan nieuwe of aanvullende informatie over dit onderwerp opleveren.

Tot slot is voor het wegnemen van zorgen bij gepensioneerden van belang dat de pensioenuitkeringen na de transitie tenminste gelijk zijn aan de uitkeringen voor de transitie en dat hierover tijdige en correcte communicatie plaatsvindt vanuit sociale partners en de pensioenuitvoerders. Dit zien wij graag nader uitgewerkt door Pensioenfonds Achmea en SBZ Pensioen.

5. De overgang: omzetten van de pensioenen

Wel of niet invaren

Sociale partners geven aan of zij de huidige pensioenen en rechten willen overzetten naar de nieuwe regeling (bij het Pensioenfonds Achmea respectievelijk SBZ Pensioen). Dit wordt 'invaren' genoemd. Zij dienen het invaarbesluit kwantitatief en kwalitatief te onderbouwen en leggen uit welke gevolgen dat heeft voor de deelnemers. Daarnaast geven zij de kaders aan op welke manier deze overgang door het pensioenfonds zal worden uitgevoerd. Bijvoorbeeld de kaders voor het vaststellen van technische zaken zoals het projectierendement (belangrijk instrument voor de bepaling van pensioenen en de informatie daarover) en een eventuele periode van spreiden van resultaten door het pensioenfonds.

AGV staat alleen positief tegenover een voorstel voor 'invaren' als de gevolgen voor de gepensioneerden in het transitieplan inzichtelijk gemaakt zijn en in lijn zijn met onze uitgangspunten.

Wij willen onderbouwd zien dat er voldaan kan worden aan de huidige indexatie-ambitie, namelijk het kunnen verhogen naar gelang de prijzen zijn gestegen. En dat daarnaast het pensioenvermogen van en voor gepensioneerden aantoonbaar niet wordt overgeheveld naar andere deelnemer groepen. Een voordeel van invaren is, dat het mogelijk wordt de nu in het vermogen aangehouden buffer bij de overgang toe te delen. Daardoor kan, behalve het inhalen van achterstanden, extra verhoging van pensioenen bij de transitie mogelijk worden. Daarbij moet wel rekening gehouden worden met het vullen van de reserve. Een voldoende reserve kan in de toekomst een belangrijke rol spelen bij het beperken van pensioenverlagingen.

Meerdere mogelijkheden voor invaren

Ook voor het invaren biedt de wet meerdere mogelijkheden. Sociale partners, in overleg met het pensioenfonds, maken een keuze voor de wijze waarop wordt ingevaren. De meest gebruikelijke is de standaardmethode. De standaardmethode houdt in, dat de pensioendeelnemer (ongeveer) de voorziening die voor de deelnemer, op het moment van invaren, is aangehouden, meekrijgt. Inclusief een evenredig aandeel in de buffer van het pensioenfonds. Dat aandeel wordt bepaald aan de hand van een fictief toe te kennen indexatie (verhoging) over een bepaalde periode.

Als gekozen wordt voor de standaardmethode, moet ook een periode van spreiding van de te verlenen toeslagen gekozen worden. Een spreiding van tien jaar (zoals deze wettelijk mogelijk is) is bij de huidige (relatief hoge) dekkingsgraden nadelig voor oudere gepensioneerden en daarmee niet evenwichtig in onze ogen. AGV pleit daarom voor het hanteren van een 1-jaars spreiding (=geen spreidingsperiode). Daardoor wordt (na vullen van wettelijk verplichte voorzieningen en een reserve) de dekkingsgraad op het transitiemoment aan de gepensioneerden meegegeven.

De standaardmethode, als het op deze wijze wordt ingevuld, is altijd evenwichtig naar alle deelnemer groepen. En daarnaast eenvoudig en goed uit te leggen. De methode sluit ook aan bij de waardering van pensioenen in het huidige stelsel.

Het is denkbaar dat een methode waarbij de toeslagen wel gespreid worden, ook evenwichtig is. Dat zal dan met berekeningen moeten worden aangetoond.

Voor de AGV is van belang dat bij het invaren de achterstand in de indexatie wordt ingehaald. De standaardmethode biedt daartoe mogelijkheden bij een dekkingsgraad van meer dan 110%. In die situatie kan maximaal 5% van het pensioenvermogen worden herverdeeld om het vermogen op een evenwichtiger manier te verdelen over de verschillende deelnemersgroepen. Dat maakt het mogelijk om het fondsvermogen in een bepaalde specifieke volgorde te verdelen.

Daarbij is voor de AGV van groot belang, dat de gemiste indexaties uit het verleden zo veel als mogelijk gecompenseerd worden op transitiedatum. Tekorten uit het verleden kunnen dan alsnog worden opgelost. Waarbij rekening wordt gehouden dat oudere gepensioneerden met lange dienstverbanden de meeste toeslagen gemist hebben. Deze werkwijze sluit aan bij het streven in de huidige pensioenregeling en de intenties van sociale partners en pensioenfonds, gericht op koopkrachtbehoud. En sluit zeker aan bij de geluiden uit onze achterban.

Als er een moment is om de ambitie van de huidige regeling waar te maken, dan is dat nu.

Onze voorkeur gaat er naar uit om het aanwezig pensioenvermogen qua prioriteit als volgt te verdelen:

1. Financiering van noodzakelijke wettelijke voorzieningen;
2. Financiering van het actuele nominaal pensioen in een mediaan scenario⁵;
3. Financiering van een minimumniveau voor de reserve;
4. Financiering van de toeslagachterstand;
5. Financiering van gemiste uitkeringen uit het verleden als gevolg van niet volledig toegekende toeslagen;
6. Pro rato saldo verdeling.

Een meer uitgebreide toelichting is opgenomen in bijlage 2

⁵ Hier komen we in bijlage 1 en 2 op terug.

Compensatie afschaffen doorsnee-systematiek

Een bijzonder onderwerp bij het invaren betreft de gevolgen van het afschaffen van de doorsneesystematiek. In de politieke discussie bij invoering van de nieuwe wet is sprake van compensatie van actieve deelnemers vanwege deze wijziging. Dit is een compensatie voor in de toekomst te missen pensioenopbouw. Ook bij Achmea gaat dit spelen.

Dit punt is voor de AGV heel belangrijk. Wij vinden dat het opgebouwde pensioenvermogen niet gebruikt mag worden om toekomstige pensioenopbouw van de werknemers bij Achmea aan te vullen. Het huidige pensioenvermogen is bedoeld om de huidige pensioenen zeker te stellen en niet om daar premietekorten in de toekomst uit te financieren. Daar zijn andere mogelijkheden voor. Bijvoorbeeld kan Achmea een extra premie hiervoor betalen. De compensatie kan namelijk ook gezien worden als toekomstige premie. Mede om die reden staat de compensatie niet in de verdeling van het vermogen van en voor de gepensioneerden zoals wij dat zien. Kortom, een voorstel van sociale partners over compensatie, mag niet nadelig uitpakken voor gepensioneerden.

6. Conclusies

In dit position paper hebben wij uitgelegd welke uitgangspunten wij zullen hanteren bij de beoordeling van het transitieplan van sociale partners. Dit zijn de 10 hoofdpunten die u aan het begin van dit paper kunt lezen. De algemene conclusie vatten we kort samen.

Toekomstige regeling voor de gepensioneerden

Wij vragen sociale partners om in het transitieplan uitleg en onderbouwing te geven op de punten:

- Koopkracht: ambitie en de manier waarop deze wordt waargemaakt;
- De werking van de risicodelingsreserve;
- Spreiding van pensioenverlagingen en verhogingen;
- Vaste uitkering

Veel van deze onderwerpen zullen door het pensioenfonds moeten worden uitgewerkt. Toch zien wij graag dat ook sociale partners op deze punten hun visie op willen geven en onze inbreng daarbij willen betrekken.

Invaren

Bij het invaren stellen wij harde eisen aan de toedeling van het vermogen. Het vermogen dat voor uitkeringen van de gepensioneerden in de huidige regeling is opgebouwd, moet ten goede komen aan de uitkeringen na de omzetting. Dat kan door vulling van de Risicodelingsreserve als deze uitsluitend voor het beperken van de schommelingen in de pensioenuitkeringen wordt gebruikt. Verhoging van pensioenen bij de omzetting, vinden wij bovendien in lijn met de afnemende zekerheid van de uitkering. En ten slotte, wij vinden het niet acceptabel dat vermogen voor compensatie afschaffing van de doorsneesystematiek van actieve deelnemers, wordt onttrokken aan vermogen, dat voor het starten met een gelijkwaardige uitkering uit het vermogen kan worden vrijgemaakt voor de gepensioneerden.

Het vervolg

Het position paper staat op onze website. Wij blijven openstaan voor opmerkingen van onze achterban. Ook kunnen er in de politiek of bij sociale partners ontwikkelingen zijn, waardoor wij het paper aanpassen.

Het document hebben wij aan sociale partners aangeboden, zodat zij er bij hun overleg al rekening mee kunnen houden. Een inhoudelijke terugkoppeling hebben wij echter nog niet ontvangen.

Wij verwachten dat als alles volgens de planning van sociale partners verloopt, in de eerste helft van dit jaar het transitieplan voor SBZ Pensioen te kunnen beoordelen. Voor de overgang bij het Pensioenfonds Achmea zal dit later in het jaar gebeuren. Naar verwachting in het vierde kwartaal van 2024.

Wij zullen de plannen toetsen aan onze uitgangspunten. Daarbij geholpen door onze externe adviseur. Wij zullen onze achterban informeren en raadplegen. Daarvoor is het nodig dat wij zo snel mogelijk, tijdig voor een zorgvuldig proces aan onze kant, worden geïnformeerd over de uitwerking die sociale partners en het pensioenfonds voor ogen staat. In het actuele overleg met Achmea, de bonden en het pensioenfonds Achmea wordt de planning van alle stappen met ons gedeeld. Dat geeft vertrouwen dat wij in een open en zorgvuldig proces tot een oordeel kunnen komen.

Bijlage 1: beoordeling transitieplan, gewenste onderbouwing

Zicht op een koopkrachtig pensioen

Zowel in het in 2019 door werkgevers- en werknemersvertegenwoordigers met het kabinet gesloten pensioenakkoord als bij de daarop gebaseerde nieuwe wet is 'zicht op een koopkrachtig pensioen' als kernelement benoemd. Wij vragen sociale partners dit doel qua doelstelling (ambitie) kwantitatief te formuleren en aan te geven hoe deze doelstelling naar verwachting bereikt (gefinancierd) kan worden. Voor de AGV zijn daarbij vier punten van groot belang:

Pensioenuitkering bij de start, na transitie, die ten minste gelijk is aan de uitkering in de huidige regeling

Uitgangspunt is een ingegaan ouderdomspensioen, en bijbehorend (latent) nabestaandenpensioen

1. Dat bij aanvang in de nieuwe regeling ten minste gelijkwaardig is aan de pensioenuitkering in de huidige regeling, rekening houdend met de toegenomen onzekerheid;
2. Dat bij aanvang dezelfde verhouding nabestaanden pensioen/ouderdomspensioen heeft als in de huidige regeling. Het kapitaal van het opgebouwde nabestaande pensioen houdt die bestemming;
3. Waarbij al te grote schommelingen in de pensioenuitkering moeten worden voorkomen, bijvoorbeeld door spreiding van resultaten. De kans op een jaarlijkse verlaging van uitkeringen moet zoveel mogelijk beperkt worden en gekwantificeerd aantoonbaar aansluiten op de risicobereidheid van gepensioneerden;
4. Waarbij door sociale partners volgens zowel een 'verwacht scenario' (mediaan) als een 'valt tegen scenario' (5% percentiel),⁶ op basis van de DNB-scenarioset aantoonbaar inzicht wordt gegeven in de mate van koopkrachtontwikkeling en de jaarlijkse pensioenstijging in de komende tien jaar (dus niet alleen gemiddeld gedurende tien jaar).

Koopkrachtambitie

1. Onder een koopkrachtig pensioen als hierboven bedoeld, wordt verstaan dat op het invaarmoment alle deelnemers en gepensioneerden op basis van een mediaan DNB-scenario uitzicht hebben op een gemiddeld verwachte jaarlijkse stijging van hun pensioen met ten minste de inflatie (gedefinieerd als 100% van de ontwikkeling van de Consumentenprijsindex afgeleid (CPI) per jaar);
2. Wij vragen sociale partners aan te geven met welk beleid een jaarlijkse verhoging van de uitkering, met naar verwachting gemiddeld ten minste de inflatie (CPI), mogelijk is. Ook aan de stabiliteit van uitkeringen binnen het pensioenfonds dient aandacht besteed te worden. Daarbij moeten betrokken worden: het projectierendement, de solidariteits- of risicodelingsreserve, wel of niet spreiden van resultaten en het uitkeringsbeleid.

Wij vragen van sociale partners en het pensioenfonds om de definitieve keuzes voor de nieuwe regeling te baseren op een recent Risico Preferentie Onderzoek.

⁶ Bij de onderbouwing van koopkracht resultaten, moeten sociale partners uitrekenen wat er gebeurt bij economisch 'slecht weer' of 'goed weer'. Dat noemen we scenario's, het zijn er een aantal en de DNB schrijft dit voor. Met het 5% percentiel wordt dan bedoeld het scenario waarbij slechts 5% leidt tot een slechtere (pensioen)uitkomst en 95% dus leidt tot een betere uitkomst. Met 'mediaan' wordt bedoeld het middelste scenario, waarbij de helft van alle scenario's leidt tot een betere uitkomst en de andere helft leidt tot een slechtere uitkomst.

Bijlage 2: methode invaren, voorrangregels bij het verdelen van het vermogen

I. Standaardmethode is uitgangspunt

Bij de transitie naar de nieuwe pensioenregeling zijn wij er in beginsel voor om de standaardmethode te hanteren als methodiek voor de vermogensverdeling. Deze methodiek, die wij hieronder nader preciseren, is objectief, transparant en sluit nauw aan bij de balanswaardering in het huidige stelsel. Belangrijk is wel dat de AGV pleit voor het inhalen van **gemiste indexaties** als de dekkingsgraad op het moment van invaren daar de ruimte voor biedt. Wij zien inhaalindexatie als een latente verplichting, een verplichting die eerst moet worden nagekomen. We verwachten, dat inzicht gegeven wordt, in de mate waarin dit bereikt wordt.

II. Uitwerking

Wij wijzen er op dat bij de verdeling van het vermogen op basis van de standaardmethode, gepensioneerden relatief minder toebedeeld kunnen krijgen als de fictieve toeslagverlening over een lange periode wordt uitgesmeerd. Uit voorbeeldberekeningen van onze adviseur blijkt dat jongere deelnemers tot circa 64 jaar (veelal deelnemers die niet gepensioneerd zijn) relatief meer uit het pensioenvermogen krijgen toebedeeld ten nadele van gepensioneerden. Het nadeel bij gepensioneerden loopt verder op naarmate de leeftijd op het moment van invaren hoger wordt. Binnen het deelnemersbestand van ons pensioenfonds is sprake van een significante groep die ouder dan 70 jaar is. Dit effect van de standaardmethode zien wij als een groot nadeel voor gepensioneerden. Daarom is ons standpunt dat bij de uitwerking van de standaardmethode gekozen moet worden voor een 1-jaarsperiode van het toebedelen van het pensioenvermogen (geen spreiding derhalve). De spreiding van 1 jaar is wettelijk mogelijk, indien dit aanvullend gemotiveerd wordt. Als aan deze voorwaarde is voldaan, hebben wij de voorkeur voor de standaardmethode bij invaren.

III. Het fondsvermogen wordt op een specifieke wijze verdeeld

Bij gebruik van de standaardmethode heeft het pensioenfonds bij een dekkingsgraad van minimaal 110% de mogelijkheid om ten hoogste 5% van het vermogen te herverdelen om zodoende een evenwichtiger verdeling mogelijk te maken. Dat biedt mogelijkheden het vermogen in een specifieke volgorde te verdelen over verschillende deelnemer groepen. Wij stellen de volgende volgorde voor:

1. Financiering van noodzakelijke wettelijke voorzieningen

Als eerste dienen uit het vermogen de noodzakelijke wettelijke voorzieningen opzij gezet te worden, te weten (voor zover nu te beoordelen) het minimaal vereist eigen vermogen en de voorziening voor operationele risico's;

2. Financiering van nominaal pensioen in een mediaan scenario

Verder moeten de actuele (nominale) pensioenaanspraken gefinancierd worden in het nieuwe stelsel. Dat wil zeggen dat een deelnemer of gepensioneerde in totaal een dusdanig vermogen toegerekend krijgt, dat daarmee naar verwachting in een mediaan scenario hetzelfde ouderdoms- en nabestaandenpensioen in de nieuwe pensioenregeling als in de huidige regeling bereikt kan worden;

3. Financiering van een minimumniveau voor de risicodelingsreserve

Daarna wordt uit het pensioenvermogen een minimumniveau voor de risicodelingsreserve gefinancierd. De reserve dient qua niveau in principe zodanig bepaald te worden, dat de kans op een jaarlijkse verlaging van uitkeringen aantoonbaar aansluit op de door gepensioneerden als aanvaardbaar gedefinieerde kans daarvoor. Dit op grond van de

gevonden resultaten van een actueel Risicopreferentieonderzoek voor de gepensioneerden;

4. *Financiering van de toeslagachterstand*

Daarna wordt het dan nog- overgebleven vermogen zo verdeeld dat daarmee voor iedere deelnemersgroep eventuele achterstanden van indexatie uit het verleden (inhaalindexatie) zo veel als mogelijk worden ingehaald. Begin 2024 is sprake van een cumulatieve inhaalachterstand van circa 19,83% voor actieve deelnemers en 12,91% voor gepensioneerden. Het verschil in achterstand komt doordat actieve deelnemers in het verleden toeslagen ontvingen op basis van de (hogere) loonindex in plaats van de lagere prijsindex. Toeslagachterstanden zijn vanaf 2015 geadministreerd bij het pensioenfonds, maar ook achterstanden uit eerdere jaren behoren zoveel als mogelijk te worden ingehaald. Naar onze mening ligt bij het fonds in ieder geval de inspanningsplicht om nader te onderzoeken op welke wijze ook de gemiste toeslagen van vóór 2015 kunnen worden ingehaald. Ook merken wij op dat naar onze mening er geen sprake kan zijn dat inhaalindexaties uit de periode 2009 tot en met 2014 verjaren. Deze blijven ons inziens meetellen voor de totale gemiste indexatie;

5. *Financiering van gemiste uitkeringen uit het verleden als gevolg van niet volledig toegekende toeslagen*

Bij de financiering van de gemiste toeslagen onder punt 3 gaat het om de compensatie van gemiste toeslagen naar de toekomst toe. De reeds gedane uitkeringen aan de gepensioneerden zijn in het verleden op een te laag niveau gedaan. Deze te lage uitkeringen dienen op grond van evenwichtigheid ook gecompenseerd te worden. Pas als deze gemiste uitkeringen ook zijn gecompenseerd, kan sprake zijn van een volledig gelijke behandeling van alle groepen deelnemers in het pensioenfonds;

Pro rata saldo verdeling

Het vermogen dat na aftrek van alle vorige stappen overblijft, wordt naar verhouding (pro rata) van het persoonlijk pensioenvermogen onder actieve deelnemers, gewezen deelnemers en gepensioneerden verdeeld en zonder dat deze verdeling in de tijd gespreid wordt. Wij hebben, zoals eerder aangegeven, bezwaar tegen het bij de berekening van de gecorrigeerde aanspraken en rechten uitgaan van een gespreide verhoging zoals de standaardmethode mogelijk maakt. Doordat gepensioneerden een minder dan evenredig deel van de buffer krijgen toebedeeld

Voor de duidelijkheid merken wij op dat de AGV zich realiseert dat met de huidige dekkingsgraad van het pensioenfonds niet alle bestedingsdoelen volledig kunnen worden ingevuld. Ook gelden er wettelijke bepalingen ten aanzien van evenwichtigheid. Daarom is het van belang niet alleen een transitieplan o.b.v. de huidige dekkingsgraad te ontwikkelen, maar ook bij een lagere of hogere dekkingsgraad.

Bijlage 3: Aandachtspunten pensioenfonds.

Er zijn veel onderdelen van de transitie en de nieuwe regeling die op het bordje van het Pensioenfonds Achmea respectievelijk SBZ Pensioen liggen. In het implementatieplan zal het pensioenfonds hierover uitspraken doen. Vanwege het belang van de uitwerking door de beide pensioenfondsen voor de gepensioneerden, zetten wij een aantal punten op een rij en geven we aan welke vragen en uitgangspunten wij daarover hebben.

Grondslagen: welke actuariële grondslagen hanteert het pensioenfonds bij de transitie en de toekomstige regeling, ic technische voorziening?

Pensioenkeuze mogelijkheden: de gemaakte keuze voor pensioensoorten zoals hoog/laag pensioen of nabestaandenpensioen worden gerespecteerd.

Nabestaandenpensioenen: we gaan ervan uit dat er niets veranderd in de hoogte van de latente en ingegane nabestaandenuitkeringen.

Toegestane uitkeringsvormen: gaat men uit van dalende, stijgende, of gelijkblijvende pensioenen?

Vaste uitkering: wordt bij het pensioenfonds voorzien in de optie 'vaste uitkering'? En hoe wordt het shoprecht vormgegeven.

Ingroeipad: maakt het pensioenfonds het ingroeien (voor pensioendatum) in het uitkeringscollectief mogelijk en hoe wordt dit uitgewerkt?

Beleggingsbeleid: hoe wordt het beleggingsbeleid van het pensioenfonds afgestemd op de doelstelling van een koopkrachtig pensioen in de uitkeringsfase? In welke mate worden gepensioneerden blootgesteld aan het renterisico respectievelijk het risico zakelijke waarde?

Micro en macro lang leven: welke uitgangspunten hanteren sociale partners en pensioenfonds voor deze risico's?

Kostentoerekening: welke kostensoorten worden aan de uitkeringsfase toegerekend en wat is het beleid met betrekking tot de mutaties in de excassovoorziening?

Communicatie: is het pensioenfonds bereid om de AGV te betrekken bij het communicatieplan en de geplande communicatie aan de huidige gepensioneerden? Houden de pensioenfondsen rekening met het feit dat er een grote groep deelnemers (ex-Achmea zorg) in beide transities, op verschillende tijdstippen, betrokken en geïnformeerd worden?

Vragen en opmerkingen

Heeft u na lezing van dit position paper vragen of opmerkingen? Laat het ons weten! Stuur een email naar pensioen-inkomen@ageevee.nl